

RESPUBLİKA FƏNN
OLİMPİADALARI

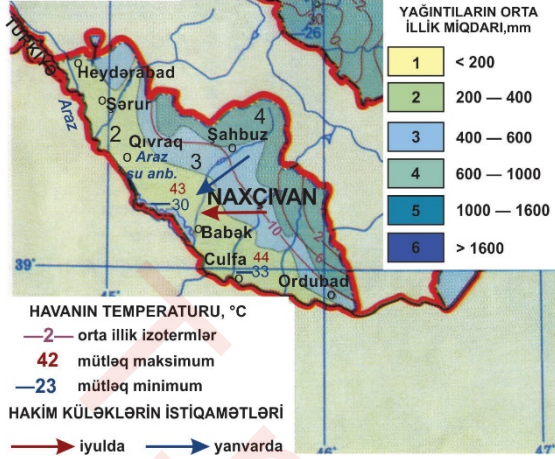
Coğrafiya 8

Ad _____ Soyad _____

- * İmtahan müddəti 180 dəqiqədir.
- * Hər səhv cavab öz dəyərinin $\frac{1}{4}$ - ni aparır.
- * Hər sual 4 bal ilə qiymətləndirilir.
- * Nəzarətçilərə cavab kartları və buraxılış vərəqələri təqdim olunur.
- * Suall kitabçasında hər hansı texniki qüsurlar aşkarlandığı və kitabçanın şagirdin məlumatlarına uyğun olmadığı halda (fənn, bölmə, sinif) imtahandan əvvəl mütləq otaq nəzarətçisinə bildirilməlidir.
- * Rayon (şəhər) mərhələsinin nəticələrini 05.01.2023-cü il tarixindən etibarən portal.edu.az platformasında şəxsi kabinetinizdən və təhsil aldığınız ümumtəhsil müəssisəsindən öyrənə bilərsiniz.

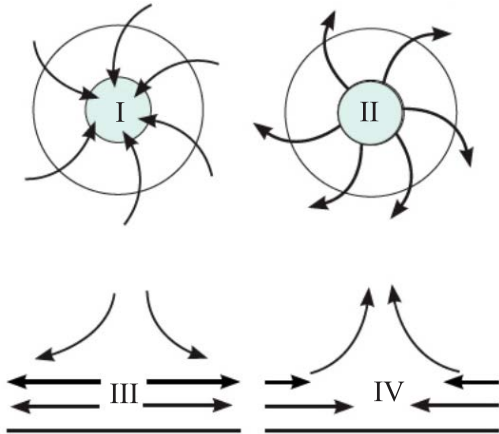
UĞURLAR !
25.12.2022

1. Xəritə-sxemə əsasən, Naxçıvan ərazisində yağıntıların orta göstəricisinin ən böyük qiymət aldığı aralıq:

- A) 1000 – 1600 mm B) 200 – 400 mm
C) 400 – 600 mm D) 600 – 1000 mm
E) > 1600 mm

2. Sxemə əsasən, yüksək təzyiq mərkəzlərini göstərin.

- A) II və III B) I və IV C) III və IV
D) I və II E) yalnız II

3. Şor sulu gölləri müəyyən edin.

1. Assal 2. Tanqanika
3. Baskuncak 4. Viktoriya
5. Elton 6. Batabat

- A) 2, 4, 5 B) 1, 3, 6 C) 1, 3, 5
D) 1, 2, 5 E) 2, 4, 6

4. Canlı aləm müxtəlifliyi ilə fərqlənir. Bitki və heyvanların, yəni üzvi aləmin təxminən 2,5 milyon növü vardır. Yer kürəsində növ tərkibinə görə heyvanlar, üzvi kütlənin miqdarına görə isə bitkilər üstündür. Lakin okean və quruda bu fərqlidir. Qurudakı canlı aləmin 92%-ni bitkilər, okeanlardakıların isə 94%-ni heyvan və mikroorqanizmlər təşkil edir. Günəş enerjisi və istiliyi bitki, heyvan və mikroorqanizmlərin bir-biri ilə və eyni zamanda, Yerin digər təbəqələri ilə daimi əlaqəsini təmin edir. Verilmiş mətnə əsasən doğru fikirləri müəyyən edin.

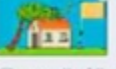
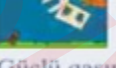
- I. Dəniz və Okeanların sahəsinin genişlənməsi heyvanların kütləsinin azalmasına səbəb ola bilər.
II. Heyvanların növ tərkibi bitkilərin növ tərkibindən daha zəngindir.
III. Atmosfer və Hidrosferin qarşılıqlı əlaqəsini formalaşdıran günəş enerjisidir.
IV. Bitki və heyvanların, yəni üzvi aləmin təxminən 2,5 milyon növünün mövcud olmasına Yer səthinin relyefinin təsiri yoxdur.

- A) yalnız III B) I və IV C) II və III
D) yalnız II E) I, II və III

5. Okeandan qövsvari adalarla ayrılan dənizləri müəyyən edin.

- A) Qara və Mərmərə
B) Bering və Oxot
C) İrlandiya və Lazarev
D) Şərqi Sibir və Baltik
E) Filippin və Aralıq

6. Cədvəl hansı şkalaya əsasən formalaşdırılmışdır?

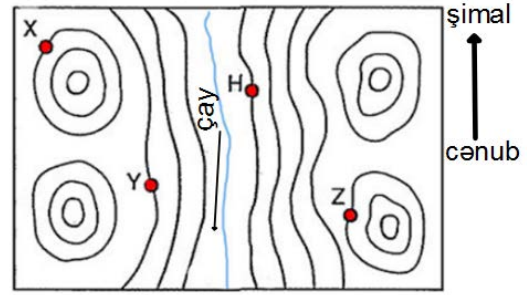
0-1	0-0,2 m/san-yə qədər	 Şələkət (küləksiz hava)
1-3	0,3-5,4 m/san-yə qədər	 Zəif
4-6	5,5-13,8 m/san-yə qədər	 Güclü
7-8	13,9-20,7 m/san-yə qədər	 Çox güclü
9-10	20,8-28,4 m/san-yə qədər	 Qasırğa
11-12	28,5-32,7 m/san və daha çox	 Güclü qasırğa

- A) Rixter B) Bofort C) Merkalli
D) Farengeyt E) Kelvin

7. Yer kürəsinin xəyali oxu ətrafında hərəkəti zamanı paralellər üzrə hərəkət sürətləri fərqli olur. Aşağıdakılardan hansını bu prosesin nəticəsi hesab etmək olar?

- A) Yaz fəslinin şimal yarımkürəsində 21 mart, cənub yarımkürəsində isə 23 sentyabr tarixlərində başlamasını
B) Meridianların uzunluqlarının bərabər olmasını
C) Qütb ulduzunun görünmə bucağının coğrafi enliklər üzrə fərqli olmasını
D) Düz və səpələnən radiasiyanın coğrafi enliklər üzrə qeyri-bərabər paylanmasını
E) Günəşin çıxma və batma müddətinin coğrafi enliklər üzrə fərqli olmasını

8. Horizontal-sxemdə kəsmə yüksəkliyinin 60 metr olduğunu nəzərə alaraq doğru fikirləri müəyyən edin.

1. Z və X məntəqələrinin mütləq hündürlükləri bərabərdir.
2. H və Y məntəqələri arasında atmosfer təzyiqi fərqi 18 mm c.s.-dur.
3. H və Z məntəqələri arasında temperatur fərqi X və Y məntəqələri arasındakı temperatur fərqi ilə bərabər deyil.
4. H və Z məntəqələri arasında temperatur fərqi 1,8°C-dir.
5. Y və X məntəqələri arasında əsən küləyin sürəti H və Z məntəqələri arasında əsən küləyin sürətindən daha az olar.

- A) 1, 3 B) 3, 5 C) 2, 4
D) 4, 5 E) 2, 3

9. Sənaye və məişət tullantıları altında hər il xeyli torpaq sahələri tamamilə yararsız hala düşür. Belə torpaqların yenidən bərpa edilməsi, ilə mümkündür. Nöqtələrin yerinə yazılmalıdır:

- A) İrriqasiya
B) Akkumulyasiya
C) Rezervasiya
D) Rekultivasiya
E) Rekreasiya

10. Xəyali oxu ətrafında fırlanma müddəti müvafiq olaraq maksimum və minimum olan planetləri müəyyən edin.

- A) Mars, Uran B) Venera, Mars
C) Merkuri, Saturn D) Neptun, Merkuri
E) Venera, Yupiter

11. Dünya okeanına çıxışı *olmayan* ölkələri müəyyən edin.

- A) Polşa, Belarus, Moldova, Türkmənistan
- B) Boliviya, Tacikistan, Çexiya, Danimarka
- C) Avstriya, Slovakiya, Macarıstan, Qırğızıstan
- D) Özbəkistan, Gürcüstan, İordaniya, Xorvatiya
- E) Sloveniya, Rumıniya, Monqolustan, Əfqanıstan

12. Unitar inzibati-ərazi bölgüsünə malik olan ölkələri müəyyən edin.

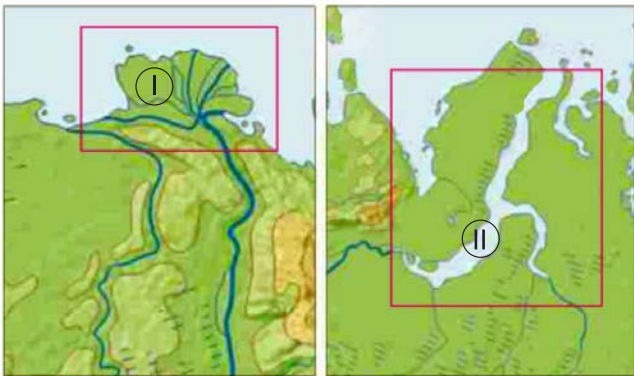
- A) İtaliya, Çili, Misir
- B) Türkiyə, İran, Avstraliya
- C) Fransa, Qazaxıstan, ABŞ
- D) Rusiya, İraq, Yaponiya
- E) Azərbaycan, Almaniya, Nigeriya

13. Türkdilli ölkələrin paytaxtlarından *deyil*:

- 1. Bişkek 2. Ulan-Bator 3. Aşqabad
- 4. İslamabad 5. Düşənbə 6. Daşkənd

- A) 2, 3, 6 B) 1, 3, 5 C) 4, 5, 6
- D) 1, 2, 3 E) 2, 4, 5

14. Şəkildə verilmiş mənsəb formalarına uyğun gələn çayları müəyyən edin.

- A) I – Yenisey, II – Volqa
- B) I – Lena, II – Ob
- C) I – Dunay, II – Nil
- D) I – Parana, II – Konqo
- E) I – Peçora, II – Mekonq

15. Təsərrüfat modelində xidmət sahələrinin payının daha çox olduğu ölkələri müəyyən edin.

- A) İtaliya, İrlandiya, Somali
- B) Almaniya, İsveçrə, Banqladeş
- C) Nigeriya, Kamerun, Əfqanıstan
- D) Böyük Britaniya, Belçika, Fransa
- E) Yəmən, Paraqvay, Haiti

16. Mütləq hündürlüyü daha az olan silsilələri müəyyən edin.

- A) Zəngəzur, Dübrar, Yan silsilə
- B) Dərələyəz, Qarabağ, Daşüz
- C) Ləngəbiz, Palantökən, Burovar
- D) Murovdağ, Xocaşen, Peştəsər
- E) Şərqi Göyçə, Şahdağ, Daşüz

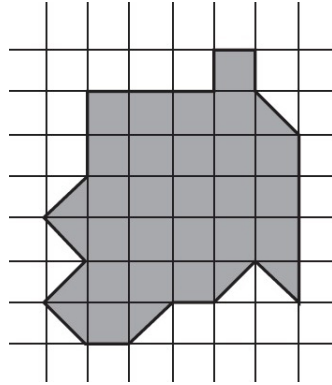
17. Faydalı qazıntıların yayıldığı müvafiq inzibati rayonları müəyyən edin.

- I. Mis
- II. Polimetal
- III. Dəmir filizi

- a. Kəlbəcər
- b. Gədəbəy
- c. Xaçmaz
- d. İsmayilli
- e. Daşkəsən
- f. Qazax

- A) I-a, II-e, III-f B) I-b, II-a, III-e
- C) I-b, II-d, III-e D) I-f, II-a, III-e
- E) I-c, II-f, III-a

18. Həqiqi sahəsi 4732 km² olan taxıl zəmisinin xəritədə tutduğu ərazi paletkada göstərilmişdir. Xəritənin tərtib edildiyi miqyası müəyyən edin.

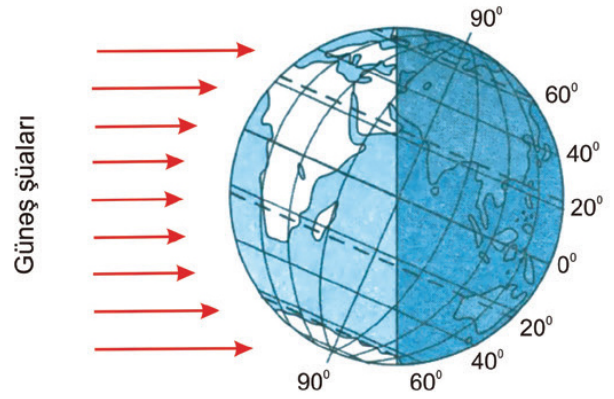

- A) 1: 16 900 000
- B) 1: 67 600 000
- C) 1: 2 600 000
- D) 1: 1 690 000
- E) 1: 28 000 000

19. III saat qurşağının şərq sərhədi ilə XXIII saat qurşağının qərb sərhədi arasındakı yerli vaxt fərqlərinin neçə dəqiqə olduğunu hesablayın.

- A) 120 dəqiqə
- B) 180 dəqiqə
- C) 340 dəqiqə
- D) 300 dəqiqə
- E) 280 dəqiqə

20. Yer kürəsinin sxemdəki vəziyyətinə əsasən, düzgün fikirləri müəyyən edin.

1. Yeni Zelandiya adalarında ən uzun gündüz müşahidə edilir.
2. Bu vəziyyətin baş verdiyi tarixdən başlayaraq Bakı şəhərində gündüzün uzunluğu artmağa başlayır.
3. Bu vəziyyətin baş verdiyi tarix Cənub yarımkürəsində ən isti gün hesab olunur.
4. Bu vəziyyətin baş verdiyi tarixdən etibarən Cənub tropik işıqlanma qurşağının sahəsi artır.
5. Bu vəziyyətin baş verdiyi ay Şimal yarımkürəsi üçün ən soyuq ay hesab olunur.

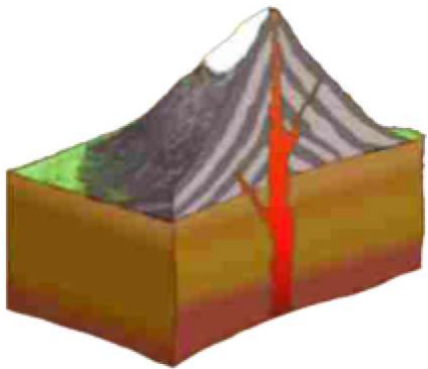
- A) 3, 5
- B) 1, 2
- C) 1, 4
- D) 3, 4
- E) 2, 5

21. Şəkildə xarici amillərin təsirindən formalaşan relyef vahidləri təsvir edilmişdir. Bu relyef vahidləri üçün düzgün fikirləri müəyyən edin.

1. Fiziki aşınmanın təsiri ilə formalaşılırlar.
 2. Deflyasiyaya məruz qalan ərazilərdə rast gəlinir.
 3. I rəqəmi ilə kar, II rəqəmi ilə sirk təsvir olunmuşdur.
 4. Yeraltı suların fəaliyyətinin təsiri ilə əmələ gəliblər.
 5. Morfoskulpturlar hesab olunurlar.
 6. Yayıldıqları ərazilərdə kimyəvi aşınma üstündür.
- A) 3, 4, 6 B) 1, 3, 5 C) 2, 4, 6
D) 1, 2, 4 E) 1, 2, 5

22. Sxemdə təsvir edilmiş dağ mənşə formasına uyğun gələn dağları müəyyən edin.

- A) Mitçell, Monblan
B) Kostyuşko, Elbrus
C) Narodnaya, Savalan
D) Kamerun, Etna
E) Qalxepiggen, Kotopaxi

23. Şirvan düzünün çaylarını şərqdən qərbə doğru sıralayın.

1. Əlicançay 2. Girdimançay
3. Türyançay 4. Ağsu 5. Göyçay

- A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 4, 5, 2, 3, 1
C) 5, 2, 1, 4, 3 D) 3, 1, 5, 4, 2
E) 4, 2, 5, 3, 1

24. Rütubətli ekvatorial meşələrdə yayılmış torpaqlar:

- A) laterit B) qara C) podzol
D) qəhvəyi E) boz-qonur

25. İki xarici ölkə ilə həmsərhəd olan inzibati rayonlar:

- A) Daşkəsən, Zaqatala, Kəlbəcər
B) Ordubad, Culfa, Gədəbəy
C) Qax, Qazax, Zəngilan
D) Şərur, Şəki, Ağstafa
E) Samux, Laçın, Şahbuz

